

Előfizetési ár:

Egész évre — — — 4 K.
Fél évre — — — 2 K.
Negyed évre — — — 1 K.
Egyes szám — — — 20 f.

Felelős szerkesztő:

SUGÁR KÁROLY
m. k. főerdőmérnök.

Főmunkatárs:

BALOGH ERNŐ
m. k. főerdőmérnök.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos milliméter soronkint 6 fillérrel számítottatnak.
Az egész oldal négy hasábszéles.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az állásjelentés és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A közép- és magashegységi erdeink mesterséges felújításánál tapasztalható hibákról. (Muzsnay Géza.)
Ültetések a Holl-féle kapával. (Dworzsák Károly.)
A hangyák csatája. (Bd.)
Gazdasági tanácsadó: A sárga szörme házinyúl (2 képpel.) (bl.) — Földforgatás. (—h.). — Ugorkatenyésztes. (—h.).
Különfélék: Nyugdíjbiztosítás. — Adomány. — Aranytermés. — A zérus eredete. — Fegyvertartás Oroszországban. — Az állatok és a tengeri betegség. — A perzsa sah. — Időjelzés.
Hivatalos közlemények.
Szerkesztői üzenetek.
Tárca: Az erdőmester úr. (H. Gabnay Ferencz.)

A közép- és magashegységi erdeink mesterséges felújításánál tapasztalható hibákról.*

Az E. L. részére írta: Muzsnay Géza.

Hogy közép- és kivált magashegységi erdeink felújításánál nagy általánosságban nem érünk el olyan sikert, a melyet elérnünk kívánatos volna s a melyet elérnünk lehetne az adott viszonyok között is: úgy hiszem, ismeretes mindnyájunk előtt. Tudhatják ezt közölünk főleg azok a szakemberek, a kiknek működésük körében alkalmuk nyílt hazánk különböző vidékein megfordulni és sok nagyobb kiterjedésű erdőbirtok állapotát felől behatóbb tájékozást szerezni. És még inkább tisztában kell, hogy legyenek ezzel azok, a kiknek módjukban volt a külföld egyes fejlettebb erdőgazdaságaival is megismerkedni s a kik ezen a réven összehasonlítást tehetnek az erdők felújítása terén nálunk és a külföldön elért sikerek között.

Komoly baja, hogy ne mondjam: betegsége ez sok tekintetben még ma is a kezdet nehézségeivel küzdő hazai erdőgazdaságunknak. Nemcsak érdemes tehát, hanem egyenesen kötelességünk is foglalkozni vele. Kétségtelen, hogy már is észlelhető szakunk körében bizonyos áramlat, a mely e baj orvoslását sürgeti. Ennek

* E tanulmány közleményét szerzőnek és az E. L. szerkesztőségének engedélye alapján jónak láttuk lapunkban legalább kivonatolva ismertetni, remélve, hogy ezzel lapunk olvasóinak hasznos szolgálatot végeztünk.

Szerk.

az áramlatnak azonban erősebbé, sokkal általánosabbá kell lennie, hogy erős elhatározásra bírjon és tette serkentsen mindenkit, akinek közreműködése az ügy érdekében szükséges.

Segítenünk kell a bajon, nem csupán a jövő, hanem a jelen érdekében is. Mert nemcsak a késő jövő károsodik azáltal, ha a ma letarolt faállományok helyén nem nevelünk számára a maga idejében új, értékes faállományokat, de károsodik a jelen is, a mennyiben a korosztályoknak a felújítások csekély sikeréből eredő kedvezőtlen alakulása következtében sok esetben kénytelenek vagyunk az üzemátvizsgálás alkalmával már a legközelebbi évtized használatát is megszorítani, ha csak nem akarjuk kockára tenni a kihasználás egyenletességét (tartamosságát).

A baj egyik oka kétségkívül az az általánosan ismert körülmény, hogy a tarvágást és az ezzel járó mesterséges felújítást hazánk erdeiben sokkal nagyobb arányban alkalmazzuk, mint kellene. Tarvágással használjuk ki nagyrészt azoknak az erdeinknek is, a melyeknél úgy a fanem, mint a termőhelyi viszonyok a fokozatos felújító vágást tennék indokolttá. És a hol fokozatos felújító vágást alkalmazunk, azt sok esetben elszigetjük s letaroljuk a koros faállományt, még mielőtt a felújulás sikerének minden biztosítéka meg volna. Ezeket a kérdéseket azonban ezuttal mellőzöm, mint olyanokat, a melyek nagy horderejüknél fogva külön tárgyalásra tarthatnak igényt s a jelen cikk keretében csupán a mesterséges felújítás foganatosításánál észlelhető hibákkal, ezek okával s orvoslásuk módjaival kívánok foglalkozni.

Közép- és magashegységi erdeink mesterséges felújításánál a kevés siker a többek között főleg két körülménynek tulajdonítható, u. m. vágásterületeink tulságos nagy kiterjedésének és annak, hogy az ültetésnél gyenge csemetéket alkalmazunk.*

Bármerre menjünk hazánk erdővel borított hegyvidékein, már messziről szemünkbe tűnnek a tarvágás útján kihasznált nagy kiterjedésű csupasz vágásterületek. Menjünk végig ellenben a fejlett erdőgazdasággal bíró

* V. ö. Lonkay Antal: A csemetenevelésről és Bd.: A csemetenevelés egyes hibáiról és azok elkerüléséről «Az Erdő» 1908. évi 4. és 5. számaiban.

Szerk.

Németbirodalom bármely erdős vidékén, csupasz vágásterületet alig látunk még ott is, a hol különben tarvágásos gazdálkodás divik. Miért a feltűnően nagy különbség? Elsősorban azért, mert a nálunk oly gyakori 100—200 holdas évi vágásterület, sőt még a 10—20 holdas is, Németországban ma már úgyszólván ismeretlen fogalom. És emellett a míg nálunk rendszerint sok egymás után következő évi vágásterület sorakozik egymás mellé, addig ott, ha csak lehet, még azt is elkerülik, hogy ugyanazon a helyen két egymás után következő évben vágjanak. Ekkép egyfelől az egyes évi vágásterületek, jobban szét lévén szórva, nem tűnnek annyira szembe, másfelől, éppen mert kicsiny kiterjedésűek, felújításuk is hamarabb sikerül, eltekintve attól, hogy az ültetésnél általában jobb, erőteljesebb eseteteket alkalmaznak, mint mi. Szászországban pl. a tarvágás útján kihasznált évi vágásterületek csak 1—2, legfeljebb 3 hektár kiterjedésűek és emellett ugyanabban a vágás-sorban a vágások csak 5—8 évi időközönként következnek egymásután úgy, hogy mire az újabb vágásterület tarolás alá kerül, a legutóbb kihasznált területet már $\frac{1}{2}$ —1 m. magas fiatalos borítja.

A nagy összefüggő vágásterületek inkább ki vannak téve a nap hevének, a szelek szárító hatásának és a fagnak, mint a kisebbek, a melyeknek oldalról a szomszédos koros faállományok védelmet nyújtanak. Fenyvesekben emellett a nagyobb vágásterületen a szűfélék és — a mire jellemző hazai példát hozhatnánk fel — az ormányos bogarak (pl. a *Hyllobius Abietis*) is inkább elszaporodnak s a gombabetegségek is nagyobb mértékben lépnek fel, mint a kisebb vágásterületeken. Természetes tehát, hogy a kis vágásterületeken a mesterseges felújítás jóval több sikerrel jár, mint ott, a hol

nagykiterjedésű, talán több száz holdra menő évi vágásterületek sorakoznak egymás mellé. Tekintsünk csak meg középkori avagy korosabb faállományok között levő beerdősített tisztást, a melyen a fiatalos a szomszédos faállományok részéről megfelelő oldalvédelemben részesül. Mennyivel szebb a siker itt, mint az egyébként hasonló talaju és fekvésű nagykiterjedésű vágásterületeken.

Távol áll tőlem, hogy a mi erdőgazdasági viszonyaink megítélésénél a külföld fejlett erdőgazdaságait vegyem zsinórmértékül. Tisztában vagyok azzal, hogy a mi jó utakkal be nem hálózott, eléggé fel nem tárt erdeinkben az évi vágásterületek megfelelő felaprózása csak hosszú idő múlva, sok befektetés árán lesz elérhető. De azt is tudom, hogy a vágásoknak ma szokásos összpontosítása a mi jelenlegi viszonyaink között is sok helyen mellőzhető volna a nélkül, hogy az erdőgazdaság egyéb érdekei, nevezetesen a fa értékesítése, hátrányt szenvednének. Sőt határozottan előny származnék ebből az erdőgazdaságra nézve nem csupán a vágások felújítása szempontjából, hanem más tekintetben is. Ennek a kérdésnek a tárgyalása azonban most szintén messze vezetne céloimtól.

Az évi vágásterületek nagy kiterjedéséből származó hátrányok jelentékenyek ugyan, mindazáltal jóval kisebbek azoknál a hátrányoknál, a melyek onnan erednek, hogy az ültetésnél silány, gyenge csemeteket alkalmazunk. Az ültető anyagot többnyire szétszórta, meg nem felelő helyeken fekvő, kevés gondozásban részesülő csemetekertekben, túlságos sűrű állásban neveljük s megfelelő kiválogatás nélkül ültetjük ki a rendszerint kellően ki nem takarított s időközben begyomosodott vágásterületekre. A sűrű állásban nőtt gyenge, illetőleg

TÁRCZA.

Az erdőmester úr.

Irta: *Hathalmi Gabnay Ferencz.*

(Vége.)

Búsan sóhajtvá rázta a fejét János, miközben jól kiléptek, úgy hogy a Fils, majd a Rems völgyét is elérték, a melyben több és több paraszttal találkoztak, a kik mind fegyveresen igyekeztek Schorndorf felé s daczára, hogy kardokkal, lándzsákkal, löfegyverrel, sokan pedig páncélban jöttek, mégis nyugodtan viselkedtek, úgy hogy a herczeg fogdmegjeivel hiába várt nyers s fenyegető kitérőseket, mind megmaradtak a rend korlátain belül.

A herczeg nyolczvanad magával már előző este megjött Stuttgartból s abban a meggyőződésben élt, hogy bóbítás kalapja egymagában is elég lesz az egész csőcselétség szétkergetésére s ezzel a gondolattal a marsal — a kancellár — és az irnokkal 7—8000 a végsőig elkeseredett s felingérelt fegyveres ember közé nyargalt, sőt annyira vitte az elbizakodottsága, hogy a «tübingeni szerződés»-t, vagyis azt az okmányt fel is olvastatta, a melylyel alattvalóit adósságainak kifizetésére kötelezte,

úgy, a mint azt már fentebb közöltük. Ezzel a pohár csordultig megtelt, a népek zúgtak s mikor a legközelebb állókat «csitt, ti dögök» szavakkal illette, azzal vágta vissza: «kancellároddal együtt magad fogd be a szájadat, te tolvaj, te gazember, a te dőzsölésed az oka annak, hogy feleségeink és gyermekeink éheznek!»

Erre a herczeg a parasztok zárt sora előtt végigvágatott s dühös szavakkal intette meg, hogy menjenek haza s műveljék meg földjeiket, ez esetben még képes lesz nekik lázongó magaviseletüket megbocsátani.

De erre Bantel János érczes hangja azt kiáltotta a tömegeből:

— Fizesd meg magad gaz adósságaidat s ne akarjad ilyen beszédekkel velünk megfizettetni, csapd el udvaronczaidat, finánczaidat, vadászaidat s kutyáidat, a melyeket úgy sem birsz a magadébol etetni, addig pedig ne beszélj büntetésekről!

Erre szolgálalkú buzgóságában Thumb marsal elkiáltotta magát:

— A ki hiven az urunkkal tart s a büntetést el akarja kerülni, az lépjen át ide!

A mire pedig olyan vad zaj s tolongás támadt hátrafelé, el a herczegtől, hogy az egymaga maradt udva-

nyurga, de megfelelő erőteljes gyökérrzettel nem bíró csemeték azután az elhatalmasodott gyomokkal megküzdeni nem képesek, avagy ha még be nem gyomosodott vágásterületre kerülnek, nem bírják ki a szabad állást s a nap hevétől mennek tönkre vagy a fagy emeli ki azokat. A kipusztult csemeték helyére később ismételten más, gyenge csemetét ültetünk, a melyeknek nagy része szintén kipusztul. Az ismétlést újabb ismétlések követik, a míg végre sok év elteltével, nagy áldozatok árán is csak hiányos fiatalosunk lesz. És ez a hiányos fiatalos végeredményében sokkal több költséget emésztett föl, mintha mindjárt olyan erőteljes, jól fejlett csemetékkel ültettük volna be a területet, a mely csemeték, ha előállításuk talán valamivel többbe került volna is, mint a silányaké, a kiültetés után a gyomokkal és a fellépő egyéb veszélyekkel jobban meg tudtak volna küzdeni. Hát még ha a silány csemetékkel való felújításnál mutatkozó több-költséghez hozzászámítjuk azt a kárt, a mi a növekvésbeli veszteségből származik s a mit — a mint már fentebb jeleztem — nemcsak a késő utódok fognak megérezni, hanem sok esetben megérezzük magunk is azáltal, hogy a használatokat már most is meg kell szorítanunk!

Vágásaink mesterséges felújításánál a sikernek a legfőbb biztosítéka az erőteljes, jó csemeték nevelésében rejlik. Sok erdősítés bejárásánál szerzett tapasztalataim erről engem annyira meggyőztek, hogy ma már a legtöbb esetben csupán a csemetékertek megtekintéséből, előzetesen is meg merem alkotni a véleményemet az erdősítések sikere felől. És véleményem megalkotásánál ritkán csalódom.

(Folytatása következik.)

ronczaival, arcán a halálos sápadtságot tüzes pir váltotta fel s míg népe átkai s fenyegetései feléje zúdultak, visszafordította hatalmas harczi ménjét, de Schlechtlin Claus a kantár után kapott, hogy a mén ágaskodott, mások a lándzsával döftek feléje, Beutelsbachból való Ruprecht János pedig buzdította őket, hogy mindnyájan löjék meg, nehogy elmeneküljön. Többen fűjták is a kanócsot s a závarzat kerekét húzták fel, a herczeg pedig elkeseredett szitkokkal eszeveszetten menekült a város felé, melynek kapui azonban zárva voltak s így csak kerülő utakon bírt oda bejutni kíséretének kevés tagjával, miután a többieket a nép féktelen dühe felkoncolta.

A midőn Bantel János Schorndorfról hazatért, egészen más ember volt. Szemébe nézett herczegének, elvesztette beléje helyezett jámbor bizalmát, sőt szidta s átkozta s azzal hü alattvalói mivoltából kivetkőzött. Közben megismerkedett a «szegény Konrád» vezetőivel, Pregizer Gáspárral és Györggyel, a kiknek házat a szegény Konrád irodájának nevezték, a higgadt Wagenhaus-szal s másokkal, azután a fegyveres nép tekintélyes tömegén is végig tekintett. Viszont ezek is örvendtek, hogy olyan ügyes, bátor emberre tettek szert s az Erms völgyében csakhamar vezérszerepre jutott.

Ültetések a Holl-féle kapával.

Irta: Dworzák Károly, urad. főerdész.

Lapunk múlt évi 6-ik számában egy közlemény jelent meg, mely a Holl-féle ültető kapát s annak miénti alkalmazását ismertette.

A közlemény rögtön lekötötte figyelmemet, annál inkább, mert jó magam is már gondolkodtam volt egy oly szerszám előállításán, a mely a csemete könnyebb, és a mi fő, a fogamzásra biztosabb elültetését lehetővé teszi.

Mikor végére jutottam a cikknek, tisztában voltam azzal, hogy ez a kis szerszám lesz az, a miről én évek óta ábrándozom. Az egész kapát fölötte egyszerűnek, de teljesen megfelelőnek találtam, s igen boszankodtam, hogy nem én találtam fel. Miután megelőztek, legfőbb gondom most már az volt, hogy a kapát minél előbb megcsináltassam és kipróbálhassam. Mert hogy a célnak meg fog felelni, azt reméltem s csak az aggasztott, vajjon a munkások eltanulják-e a vele való bánást, a mi az első tekintetre egyszerűnek látszik ugyan, de korántsem az, mert később tapasztaltam, hogy a mily ügyesen bánik vele az egyik munkás, ép oly ügyetlenül kezeli azt a másik.

De tartsunk sorrendet. Mondom, hogy a kapát a leírás és rajzok után elég alkalmasnak találtam a hozzá fűzött munka keresztülvitelére, s rögtön elmentem a kováchoz és a papirból elkészített s kivágott minta szerint, mely a leírással milliméterre egyezett, személyes felügyeletem alatt csináltattam meg az első kapát vasból.

A kapu tehát megvolt. A csemetékertből hoztattam több különböző magasságú s korú lücfenyő csemetét

Graveneck öreg lovagja már régen barátságos szemmel nézte a parasztok rokonszenves készülődését, fia, Wulf pedig csaknem barátjuk lett, hiszen látta az erdőmester valóban fellázító üzelmeit Urachban és a várnagyéit a várban; kivált az bősztette fel, hogy az utóbbi az öreg Riedstein házába tolakodott s Irmtrudot vallo-másaival ostromolta, úgy hogy a nemes kisasszony is a parasztok pártjára állott, mert lágy szíve a szenvedőkkel érzett s az elnyomó iránt undorral viselkedett, annál inkább, mert Wulfot szerette s így a Gundelfingeni szerelmi ömlengései még jobban megutáltatták vele.

Egy este Riedstein öreg ura Hohen-Urach várnagyához lovagolt, a hol mindketten a lovagiasság szabályai szerint rúgtak be. Másnap azután tovább maradt kamrájában, mint ilyenkor szokása volt. Kitünt, hogy a bor izgalmai az öreg urat forró lázba döntötték. Néhány napig élt már csak s Irmtrud imái közepette meghalt. Most azt hitte a Gundelfingeni, hogy a védtelent könnyebben kinezhatja meg s csikarhatja ki tőle a boldogító beleegyezését. Csakhogy a kisasszonyt a temetés után sem láthatta, hanem helyette megjelent Bantelhans, a ki szárazon tudtára adta, hogy a kisasszony Graveneck öreg lovagját választotta meg gyámként.

s megkezdtem kísérleteimet. Az elültetés egészen jól sikerült, de már bajosabb volt a kapa eltávolítása, mert ez a nélkül, hogy az elültetett csemetét félre ne nyomtam volna, sehogy sem akart sikerülni. Ha a kapa lehajtott végét a földből — a hol az ültetés alatt le volt szúrva — kihúztam, a kapa villája a csemete két oldalán mélyen benyomódott a földbe, s a mint a villa jobb vagy bal ága mélyebben hatolt a puhára felásott talajba, úgy dült a csemete is jobb vagy bal oldalra, sőt az iskolázott, dús és mély ágazatú csemeténél a hosszú villát csak több ide-oda való forgatás által tudtam eltávolítani, miközben a csemete törzse is megsérült.

Többszöri próbálgatás után rájöttem, hogy a villa igen hosszú s ez akadályoz a könnyű kezelésben. Ezért egy második kapát jóval rövidebb villával készíttettem, de ez sem volt jó. A harmadik kapát már csak 6 cm. hosszú villával csináltattam, s ez azután teljesen megfelelt. Az ültetésnél a kapát a fészken kívül úgy szúrtam le, hogy a villa a fészkek közéjébe jutott. A villa rövid volta lehetővé tette azt, hogy a kapát meglehetősen távol szúrhattam le a fészkek szélétől, a mi meggátolta azt, hogy könnyű homokos vagy televényes talajnál a kapa leszúrása alkalmával a fészkek széle beszakadjon. A fészkek aljára már előre egy jó ököl nagyságú földhalmot készítettem, melyet mindkét tenyeremmel anynyira nyomkodtam össze, hogy az könnyen széjjel nem eshetett. Már most a csemetét beakasztottam a villába, a gyökereket a kis halom körül elrendeztem, s a fészkekből kiemelt földnek a felét ráhúztam a gyökerekre, mire azt jól összenyomkodva, a földnek még fennmaradó részét is betakarítottam a fészkekbe s azt újra gyengén megnyomkodtam. Ezután kiemeltem a kapa leszúrt végét s az egészet kissé hátrább húzva, a kapát teljesen

fölemelhettem a nélkül, hogy a csemetét csak kevésbé is érintettem volna.

Eddig csak kétéves iskolázott csemetékkal kísérleteztem, mert ezeket találtam a legkönnyebben kezelhetőeknek, s ezeket a kis szerszám segítségével teljesen hibátlanul és gyorsan ültettem el. Ezután gyengébb, még pedig kétéves átiskolázatlan luczfenyővel tettem próbát; de hát ez teljesen hiábavaló fáradság volt, mert a gyenge és még ágtalan csemete a legszűkebb villán is átesett, vagy az ültetés alatt magam húztam ki a csemetét a villából, mely aztán csak útban volt a további ültetésnél.

Gyenge csemetéket ezzel a kis kapával ültetni tehát nem lehet, de annál jobban és sikeresebben lehet használni átiskolázott, vagy általában erősebb csemetéknél. Uradalmamban, hol csakis kétéves átiskolázott csemete lesz ültetve, ezen kis szerszám igazán pótolhatatlan szolgálatokat teljesít. Az évenkénti ültetésekből eddig átlag 25—30% csemete száradt el a rossz és felületes ültetés következtében. A kis kapával végzett ültetések pedig oly kitűnően fogamzottak, hogy tavaly legfőlebb 5%-uk pusztult el. A kis kapával ültetett csemete mindig egyenesen áll a fészkekben, a villa megfelelő alkalmazása mellett pedig túlmélyen sohasem jöhet a földbe s a gyökerek a lehető legkedvezőbb helyzetben lesznek a kis halom körül elhelyezve. Valóban ideális ültetést végeztünk ezzel a kis szerszámmal. Ültettünk vele kétéves iskolázott luczot és kétéves átiskolázatlan vörösfenyőt egyforma jó eredménnyel. Az idei ültetést megint a kis kapával fogom végeztetni, mert az eredményben biztos vagyok, s már alig várom, hogy egy negyedmillió iskolázott csemetémet megint ezzel a kis szerszámmal ültethessem el.

Hát ez ellen hiába toporzékolt, ezen már nem lehetett segíteni, de ezt a szemtelen, daczos parasztot, a kit az első találkozó óta nem is látott, ezt már inkább meg lehetne fogni, hiszen hiába nem nyargal ide-oda s bizonyosan ő is a Rems-völgy lázadóihoz szít, a kiket mind ki kell pusztítani. Weyler erdőmesterrel beszélt meg a tervét, a kinek szintén nagy kedve volt azt a sült zsoldost láb alól eltenni, csak meggondolandónak tartotta a dolgot, most, a midőn Schorndorf felől a parasztok egy nagy hada közeledik s az összegyűlt nemesség is engedékenykedik s tudnivaló, hogy bármily kitörésnél kettőjüket söpri el a nép haragja.

A míg így haboztak s Weyler a jól megerősített városban, a Gundelfingeni pedig a várban lesték a fejleményeket, addig Irmtrud Gravenecki Wulffal megtartotta eljegyzését, a min a Gundelfingeni annál inkább fellépett, mert ő is csak úgy tele volt adóssággal, mint az ura, Riedstein kisasszonya pedig gazdag volt. Utóbbi hű öre volt ugyan Bantelhans, de azért ő is egyetértett a völegénnyel abban, hogy a gyászidőt meg kell rövidíteni s az egybekelést mielőbb ki kell tűzni, a mitől a menyasszony azonban idegenkedett, maga sem tudta okát adni, hogy miért. ha csak azt nem, hogy félt, hogy

apja szelleme közbe talál lépni s az egész boldogságát megsemmisíteni, mert a boldogult nem egyezett volna egykönnyen e frigybe.

Végre csak megjött így is a kitűzött idő s a völegény János barátjával előző napon az akkori szokáshoz híven az erdőbe indult, hogy a *nászpecsenyét* maga szerezzé meg, a mire a herczegtől az engedélyt egy az erdőmesterhez intézett napiparancsban már néhány napja megkapta. A menyasszonyt körülvették ugyan játszótársnői, elrendezni valója is elég volt, de mindez a szórakozás nem akadályozta meg abban, hogy jegyesét rossz sejtelmekkel s forró könnyekkel ne búcsúztassa, a ki szintén egy mély, de zavaros tekintettel búcsúzott.

Az erdőmester területén Wulf nem igen ismerte ki magát s így Bantel vezette s miután egy hatalmas szarvas fekhelyéről tudott s a szél onnan fújt feléjük, hajadonfővel mondták el Szent Hubertus imáját s egymástól mintegy háromszáz lépésnyire egy fátlan-bokortalan gyepon nekimentek a szarvasnak, a mely azonban galy-szedő fiúktól szimatot kaphatott, mert felkelt volt s lassú, méltóság teljes lépésekkel a meredek felé haladt, miközben büszkén bögött, a mire Bantelhans hasonlóképen felelt. A mint azután a szarvas fordult s a hang

A múlt év tavaszán 67 darab kapát csináltattam s azokat nyolcz erdőőr között osztottam el. Folyt az ültetés vígan, mert a munkások is megszerették, mivel az ültetés vele könnyű, nem oly fárasztó, mint eddigi ültetési módunk, melynél a munkás a csemetét az ültetés egész ideje alatt a bal kezében tartogatta, jobb kezével pedig több vagy kevesebb jóakarattal gyömöszölte egy tömeggé annak zsege gyökereit.

Teljesen rossz ültetés a kis kapával majdnem lehetetlen, mert a villa és a fészek alján készített földhalom teljesen kizárják a gyökerek helytelen betakarását.

A ki nem sajnálja a ráfordított fáradságot és csekély költséget, az próbálkozzék meg ezzel a kis szer számmal. Előállítására nem drága; a kovács munkájáért 30 fillért kapott darabonként s egy ötkilós rúdpatkóvasból hét kapát lehet készíteni.

Kísérletezzen vele a folyó év tavaszán minél több erdőész, s közölje tapasztalatait e lapokban. Ha mindenütt nem is válik be azonnal, azért ne dobjuk még el, hanem javítsunk rajta, hátha sikerül idővel minden hibáját kiküszöbölünk s olyan olcsó eszközre szert tennünk, mely biztosítja fáradságunk sikerét annyira, hogy nem leszünk kénytelenek 5—6 éven át pótültetésekkel vesződni, a mi nem csak idő-, hanem pénzmegtakarítást is jelent.*

* A Holl-féle ültető kapával teendő kísérletek eredményeinek közléséhez lapunk hasábjain szívesen tért nyitunk, mert kíváncsiak tartjuk, hogy annak összes előnyei és hátrányai kellően kidomborítottassanak s a tapasztalat során annak legmegfelelőbb szerkezete és kezelése leszűrődjék. Szerk.

után ment, Wulfnak sikerült nyilat harmincz lépésnyiről lapoczkája mögé löni.

A szarvas felágaskodott s menten összeesett. Mikor Wulf odament s vadászkesét kibúzta, mozdulatlanul feküdt, úgy hogy az letérdelt s kését markolatig a szarvas szívébe döfte, erre azonban a hatalmas szarvas mintegy haláltusájában hátravetette fejét, úgy hogy a hosszú, vékony és hegyes szembogot a vadász mellén keresztül verte. Míg János odaért, Wulf kiszenvedett, az a hatalmas állat pedig, mely nászasztalára volt szánva, halotti torához lett feltálatva.

Urach főtemplomának a főoltártól balra eső első kápolnájában van a sírja, a mely fölé követ állítottak, mely halálát röviden elmondja, van azonban a plébánián akta is, a mely azt az én elbeszélésemnél is ki-merítőbben tárgyalja.

Az agancsot Bantel a szobája falára szegezte, a hol az még mai napig is látható, a mennyasszony pedig Graveneck várába költözött. A hol azonban már a következő évben búbanatában meghalt.

Ezzel pedig Bantel életétől végképen elbúcsúzott az öröm s csak a szegény leigázott parasztok ügye érdekelte még, de eredménytelenül, mert a régi hiba, az

A hangyák csatája.

A Pósa Lajos által kiadott «Az én ujságom» című gyermeklapban nem régen Sebök Zsigmondnak egy elbeszélése jelent meg, a melyben vonzó és a gyermek érdeklődését állandóan lekötő módon írta le a vörös és fekete hangyák háboruját, a mint fegyelmezett csapataik minden fortélyban jártas vezérek alatt egymásra törnek.

Ez a gyermekmese nem nélkülözi teljesen a valóság alapját. Bizonyítja ezt Seydel porosz erdőész leírása, a melyet a «Deutsche Forstzeitung» egyik közelebbi számában olvastunk. Seydel egy erdei út közelében régóta megfigyelt egy óriási hangyabolyt, a melynek szorgalmas lakóit gyakran etette kenyérmorzsával és egyéb hulladékkal, úgy, hogy utóbb úgy látszott, mintha a hangyák már ismerték volna, mert közeledtére egyáltalában nem futkostak izgatottan ide-oda, mint eleinte, hanem teljesen nyugodtan viselkedtek.

Egy alkalommal ismét a nagy hangyabolyhoz ért és etette a hangyákat. De ime az állatkák egyike sem nyult a máskor szívesen fogadott morzsákhoz; feltűnő viselkedésük okát kutatva, észre vette Seydel, hogy körülbelül minden második hangya egy másik, nyilvánvalóan megölt hangyát czipel a hangyaboly üregeibe. Szembe követve ezt a furcsa menetet, azt találta Seydel, hogy az az uton túli gyepes területről jön, a melyen körülbelül 4—5000 hangya holtteste feküdt. Ezeket huzszolták az élők a bolyba. Néhány lépéssel odább, az út egyik keréknyomában még két ily csatatér volt, a melyek, az ott talált egyenkint mintegy 500 halott után itélve, szintén heves harcok színterei lehettek. Valószínű, hogy ezek voltak az előőrsök összeütközésének helyei, míg a főcsata az út melletti gyepen folyt

egyenetlenség, az erők szétforgácsolása itt is felütötte fejét, úgy hogy minden eredményen kétségbe kellett esnie. A Rems völgyének néhány vezére Szent Tamás napján komoly tanácskozásra gyűlt össze nála, de jöve-
telük már előre el volt árulva s Weyler erdőmester ötven zsoldossal körülkerítette a házat s a midőn mindannyit az ajtón át beolvasták, betörték oda s valamennyit lemészárolták vagy súlyosan megsebesítették. Ebből a becstelen gyilkolásból egyesgyedül a háziúr menekült meg, a ki épen akkor a pinczében volt bort hozni vendégeinek. Az ország zászlósa felirtak a hercezeghez a legkomolyabban, hogy «ha egy erdőmesternek olyan eljárás meg van engedve, akkor senkinek sem biztos az élete s az országban gyilkos haramiák kormányoznak». A hercezeg azonban alig hallgatta meg őket, sőt még arra sem kötelezte az erdőmestert, hogy három súlyos sebesültjét adja ki. A Rems-völgy mozgalmá pedig, a mely olyan fenyegetőleg, olyan erőteljesen megindult, nyomtalanul szét is folyt, Bantelnek pedig sikerült visszakerülnie régi hadtestéhez, melynél viszontagságteljes életét valamelyik csata oltotta el.

le. Ez különben már abból is meg volt állapítható, hogy itt az ellenségnek egyes sebesült vagy elmaradt harcossai erejük utolsó megfeszítésével védekeztek a győztes csapat ellen, míg a két kisebb csatamezőn, élő hangya már nem volt.

A nagy hangyaboly lakóinak győzelme teljes volt. Az uton túl lévő ellenséges, jóval kisebb hangyaboly felé a még éplábú, körül nem fogott csapatok maradványai sietve vonultak vissza, míg a győztesek a holtakat teljes rendben és nyugalommal szállították haza. Vajjon mennyi volt az ellenséges halott és mennyi a saját veszteség, azt természetesen megítélni nem lehetett. Valószínű, hogy a hullákat, mint igazi kannibálok táplálék czéljából gyűjtötték össze.

A nagy hangyaboly lakóinak győzelme igen nagy lehetett. Erre vallott a győztesek nyugalma, a melylyel hosszú, felbomlott sorokban jártak ide-oda, holott az ellenség zárt csapatban való újabb támadása ily körülmények között igen kellemetlen lehetett volna. A teljes győzelem tudatában azonban a hangyák ügylészik egyáltalában nem tartottak attól, hogy a teljesen lesújtott ellenfél újabb támadást intézhessen. A legyőzött hangyaboly felé halottakat egyáltalában nem szállítottak és az oda érő menekülők sietve vonultak a boly belsejébe. A bejáratokat csak csekély őrség fedezte.

Különös volt, hogy később, még a következő évben is, a két hangyaboly között elvonuló kocsitun sohasem lehetett hangyát látni. Ebből szinte azt lehetne következtetni, hogy az ellenfelek rendszeres békét kötöttek, a melyben a kocsitun mint semleges terület jelöltetett meg, a melyre egyik fél sem léphetett.

Seydel ekként végzi érdekes megfigyeléseinek leírását: «Az ember a maga képzelte fenségességében sok mindenről nem tud, a mi az állatvilágban és az állatok lelkében végbemegy; annyi bizonyos, hogy furcsa, de éppenséggel nem nevetésre hajló hangulatban voltam, a midőn a csatateret és a hazáért való küzdelemben hősi halált szenvedett esetek tömegét szemléltem.»

(Bl.)

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblyay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

A sárga szörme házinyul. Ezt a házinyulat tulajdonképpen arany-ezüst-nyulnak hívják a külföldön s nálunk is így nevezik egyesek, de mivel ez az elnevezés hasonlít a fából vaskarika szólamhoz, én az ezüst szörme házinyul ezen színváltozását nem vélem másképp helyesen nevezni, mint «sárga szörmenyul». Arany nyulnak azért nem nevezhetem, mert szörmeje inkább a fréz-sárgához, mint az aransárgához hasonlít.

Mivel a külföldön ezt a fajtaféleséget nagyon felkapták s különösen Angol- és Németországban tenyésztése annyira előrehaladott, hogy már tekintélyes számú tenyésztési egyletek és klubok fáradoznak tovább való kitenyésztése és elterjesztése érdekében, időszerűnek látom, hogy e lap hasábjain mi is ismertessük s képen is bemutassuk ezt az újdonságot, a mely bizonyára

nálunk is el fog terjedni akkor, ha külföldről elsőrangú állatokat fogunk behozni s nem olyanokat, mint eddig, a melyek nem voltak képesek tetszést aratni s elterjedni, hanem a helyett még tulajdonosuk is elkedvetlenedett és tenyésztésükkel felhagyott.

A sárga szörmejú házinyulat két képben is bemutatjuk. A bak a nősténynél nagyobb, illetve hosszabb, de karesubb; a nőstény szélesebb s valamivel erősebb a testalkotása. Formájuk igen szép, szörmejük tömött, hosszú s egyenletesen színezett.

Egyszóval a házinyulkedvelőknek ajánlható újdonság ez, már azért is, mert tenyésztése nem jár semmiféle nagyobb nehézséggel s az állatok éppen oly edzetek, mint rökonaik: az ezüst-szörmeházinyulak.

Ezen fajtaféleség két színárnyalatban, sötétebb és világosabb színben lesz tenyésztve. A sötétebb a kedveltebb, de a világos könnyebben kitenyészthető s fenntartható szín. A hölgyközönség mindkét színárnyalatot igen kedveli s kétségtelen, hogy az igen szép is s úgy a sötétebb, mint a világosabb színárnyalatu szörmeiket egy kis átfestéssel igen könnyen lehet rökaprémme átalakítani, a mi rendkívül fontos dolog, tudva azt, hogy mily keresett a róka szörmeje.

Angliában a sárgaszörmejú házinyul tenyésztése újabban azért haladt oly gyorsan előre, mert a divat az ezüst-szörmenyulprémről hirtelen átcsapott a sárga prémre s így mindenki ezt igyekszik most tenyészteni; érthető tehát, hogy a fajtisza tenyészállatok ára mily magasra emelkedett. Ez nálunk is okvetlenül be fog következni s éppen ezért már most figyelmeztetem mindazokat, a kik a sárga szörmeházinyul tenyésztését bevezetik, vagy átmennek az ezüstsörme vagy másfajta házinyul tenyésztéséről erre, hogy csakis elsőrangú ily fajta szín- és vértiszta állatokat szerezzenek be, sőt az egyesületek az ilyen magasvérű állatok beszerzésénél a kormány segélyét is vegyék inkább igénybe, de csak jó anyagot hozassanak, mert csakis ilyennel fogunk tudni előremenni.

A minden tekintetben megfelelő sárga szörmenyul színe az egész testen kell, hogy egyforma színű és árnyalatu legyen. Ez alól még a has és a czombok alsó felülete sincs kivéve. Igaz, hogy ez ritkán található, de nem lehetetlen s ha ezt fogjuk követelni, lesz is elég belőlük, de ha kevésbbé leszünk az ilyen kifogástalan állatokkal szemben követelők, a szintisztaság csak hanyatlani fog.

Sem a fejnek, sem a lábaknak, sem a füleknek nem szabad egy félárnyalattal sem világosabbnak, vagy sötétebbnek lenni. Ha még a szőrök végei sárgák és fényesek, akkor az ilyen állat a legnagyobb értékű s teljesen kifogástalan szörözetű.

Ezen remek szép nyulakat ajánlom t. olvasóink figyelmébe.

(bl.)

Földforgatás (rigolirozás). Arra a kérdésre nézve, hogy földforgatás alkalmával a talajt borító gyepet levigyük-e a föld alá, Bachmann Richard a következőket írja: «A mint egy alkalommal egy ujonnan szerzett

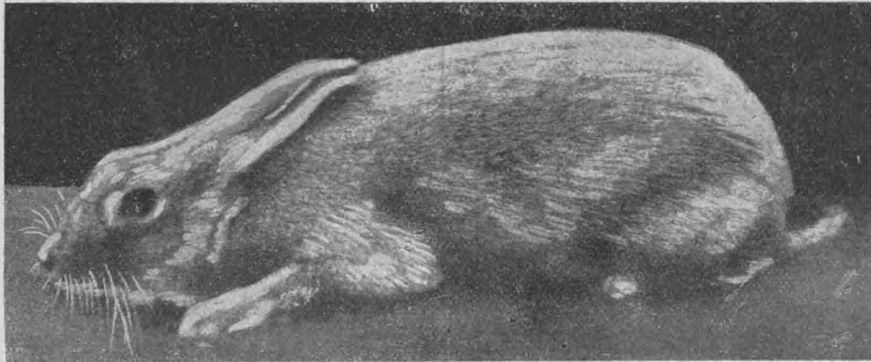
begyepesedett területet rigoliroztattam, követve az általános régi szokást, a gyephantokat a rigolirozó árok fenekére fordítottam. Éppen így cselekedtem a faültetéseknel is, a mikor a gyepet a fa részére kiásott gödör aljába rakattam s azután a megmaradt földdel a gödröt betemettem. Idők folyamán rájöttem, hogy ez az eljárás helytelen volt, mert a 60–80 cm. mélyen leásott gyep nem korhadt el és nem képződött belőle — a mint azt gyakran olvastam — trágyaszerű anyag, hanem a gyep eltözegesedett és mint erősen összepréselt gyep-téglát hoztam azt két év múlva felszínre. A gyep leásása következtében még egy kellemetlenségem volt, az tudniillik, hogy az 1904. évben ültetett 1000 darab

egy év múlva is olyan jó föld lesz a kupacból, a mely a fák ültetésénél és a veteményes ágyak beszórására igen jó szolgálatot fog tenni.

Kisebb területek rigolirozásánál tehát s különösen akkor, ha a megmunkált területre húsos gyökérzetű növényeket óhajtunk vetni vagy ültetni, soha se mulasztuk el a gyeptakaró lehántását, mert ez által kulturánkat számos rovartól fogjuk megvédeni, sőt egy kis utánjárásal a rovarpusztítást teljesen megakadályozhatjuk.»

(—h.)

Ugorkatenyésztés. Nagyobb kiterjedésű veteményes kertekben az üzem szempontjából szélesebb utakat szoktak hagyni, a melyek leginkább csak tavasszal és ősz-

Sárga szőrme házinyul (bak).

Sárga szőrme házinyul (nőstény).

szamócza tövet a drótféreg 700 darabra redukálta, a melyből 1905. évben még mintegy 100 darab ment tönkre. Ellenben a többi veteményes ágnál, a hol a gyeptakarót lehántottam és nem forgattam a föld alá, egyetlen egy növényem sem pusztult el. A burgonyaföldeken a drótférget százával találtam és pedig leginkább a még meglevő gyephantokban, vagy azok közelében. Sok burgonya úgy nézett ki, mintha madárseréttel lett volna átlövöldözve. Egy másik veteményes ágnál, a hol a gyeptakarót a föld alá vittem, elpusztult a növényzet fele: a gyökérfőt mindenütt átfúrta a drótféreg.

Jövőben egyetlen egy gyephantot se fogok többé a föld alá vinni, hanem a területet felszántatom, a gyepet lehordatom és azt mészszel és trágyával keverve halmokba rakatom. Ha ezt a halmot néhányszor trágyalével megöntöztetem és párszor átforgattatom, úgy már

szel vannak nagyobb használatnak kitéve, míg nyáron improduktív területet képeznek, sőt ha azt akarjuk, hogy el ne gyomosodjanak — a mire minden rendes gazdaságban törekedni kell — úgy még munkát is adnak. Az ilyen szélesebb utakat az által tehetjük hasznathajtvá, ha közel az út széléhez kis gödröket ásunk s az így megpuhított földbe ugorkát vetünk, a melynek indáit az úton átkusztatjuk. Ez azért előnyös, mert egyrészt az ugorka levelei alatt a gyom kevésbé veri fel magát, másrészt pedig az ugorka levelei a letaposott, keményebb, tehát szárazabb úton egészségesebbek maradnak. Egyébként is jónak bizonyult az ugorkasorok mellett ledöngölt utakat csinálni s az indákat ezen át futtatni, mert így sokkal kevésbé könnyen betegednek meg, mint hogyha a nedves, hideg talajon fekéüsznek.

(— h.)

Különfélék.

Nyugdíjbiztosítás. Máramaros vármegye Zemba Lajos erdőőrt, az Országos Gazdasági Munkás- és Cselekedélgélpénztárnál, a rendes tagok I. csoportjában, kétszeres tagsággal nyugdíjra biztosította.

Adomány. Badóczy Tamás m. kir. kincstári erdőőr a sztrézsakerczisorai erdőaltiszti személyzet nevében 11 koronát küldött be a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumhoz az erdészeti altiszti nyugdíjalap javára, mint a márczius hó 23-án rendezett táncmulatság bevételi feleslegét. Miután erdészeti altiszti nyugdíjalap nincsen, a miniszterium az összeget az Országos Erdészeti Egyesületnek küldötte meg azzal, hogy azt a kezelésében levő erdészeti altiszti segélyalap javára fordítsa.

Aranytermés. Az 1908. évben az egész földön ki-termett arany egy masszív tömegben, olyan szobát töl-tene ki teljesen, a melynek hossza 3·5 méter, széle-sége 3·5 méter, magassága pedig mintegy 3 méter. Egy ilyen aranytömbnek az értéke körülbelül 190 millió korona, súlya pedig mintegy 650,000 kgr. Ennek az arany-nak csaknem egyharmada Dél-Afrikából, egyötöde Ausztráliából, egynegyede pedig Amerikából került ki.

A zérus'eredete. A méter száz esztendő's jubileuma ötletéből Jules Michel, francia tudós, érdekes adatokat mond el a zérus történetéről. A méter-rendszer nagy népszerűsége a tizedes-számítás könnyűségének tulajdonítható. Az ó-kor tudósai azért nem használták a tizedes-számítást, mert a zérust nem ismerték. Híssan bölcsé az érdem, hogy fölfedezte a jelet. Krisztus szü-letése után hatszáz évvel kezdtek csak Indiában a zérust használni. Az arabok révén a 11. vagy 12. század elején jutott el hozzánk az ismerete.

Fegyvertartás Oroszországban. Oroszországban lőfegyver tartására szóló engedélyt csak hosszadalmas és sok költséggel járó hivatalos tárgyalás után lehet kapni. Az ilyen fegyvertartási engedélyben, melyet még bélyeggel is ellátnak, a fegyver részletesen le van írva. Ha a tulajdonos a fegyverén túl akar adni, ezt a körülményt a hatóságnak be kell jelentenie, mert az előbb említett tárgyalásokon az új tulajdonosnak is át kell esnie.

Az állatok és a tengeri betegség. Valamennyi állat közül a tengeri utat legnehezebben a tigris bírja ki. A hajón a különben oly dühös fenevad folyton nyög, borzasztó karmaival gyomrát dörzsöli s utóbb ketreczében mozdulatlanul elterül. A lovak szintén keservesen megsínylik a tengeri utat s közülök útközben 10—15 százalék el szokott pusztulni. Csupán az ökröt nem bántja a tengeri betegség, ha elegendő vizet és táplálékot kap.

A perzsa sah. A nem rég elhalt perzsa sah nem türte, hogy a palotái és a nyaralói körül fekvő kertet valaki gondozza. Így azután a gaz és a dudva

annyira elharapózott, hogy még az utakon se lehetett járni. Nehogy azonban a kertészek és munkások heverjenek, a kertek öntözése úgyszólván éjjel-nappal folyt, a mi azután a gaz fejlődését és szaporodását még jobban előmozdította. Gyümölcs a sah kertjében nem termett s virágot se ültettek. Ellentétben a sahhal, Lipót belga király gyönyörűségét találja abban, ha papuesban és kopott kabáthban laekeni kertjében a fákat, bokrokat nyesheti és virágait gondozhatja.

Időjelzés. A «Meteor» április hóra a következő időjelzést teszi közzé: Április hó csomópontjai 2—3—5—9—13—14—18—19—20—22—27—28—29-re esnek, igen számosak, nagyobb közöket nem hagynak egymás között, így az állandóbb jelleg kifejlődését sem engedik meg. Legerősebb hatásúak a 2—5—18—20—29-ikiek. A 2-iki hideg, az 5-iki szeles, a 18-iki esős, a 20-iki enyhe meleg, a 29-iki hideg jellegű. Április hava sem ígér olyan időjárást, a mely pótlólag hatna az eddigiekért, mert e hónapban kétszer is kerülünk Jupiterrel oly helyzetbe, hogy reánk maximális befolyását érvényesítheti, még pedig 2-án és 29-én, hol az utóbbi igen káros hatású lehet a terményekre, mert míg előbbinél 2-án, illetve 3-án enyhítő hatású napkitörések várhatók, addig az utóbbi csomópont körül nem.

Hivatalos közlemények.

97400. szám. I/A—1. 1908. **Körrendelet** valamennyi közigazgatási erdészeti bizottságnak, kir. erdőfelügyelő-ségnek és m. kir. állami erdőhivatalnak (a hatóságilag felesketett erdőszolgáknak lőfegyverrel való ellátása ügyében).

Az 1906. évi 81535/I/A—1. szám alatt kiadott ren-deletem kapcsán * a belügyminiszter urral egyetértőleg értesítem a címet, hogy a hatóságilag felesketett erdő-szolgák épen úgy, mint a magánbirtokosok erdőőrei, a kiktől az 1879. évi XXXI. t.-cz. 38-ik szakaszának utolsó bekezdése szakképzettséget nem kíván, az idézett törvény 40-ik szakasza értelmében lőfegyverrel is ellát-hatók; az erdőőrök fegyverviselési és fegyverhasználati jogát szabályozó 1895. évi 72086. számú rendeletem-ben megállapított szolgálati fegyver használatára nézve biztosított jogokkal azonban — ezen rendelet 2-ik §-a értelmében — csak abban az esetben ruházhatók fel, ha az erdőtörvény 37-ik §-a értelmében az erdőőri szak-vizsgát is letették.

Budapest, 1909. évi márczius hó 3-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Szerkesztői üzenetek.

P. H. G. A m. kir. pénzügyminiszter ur 1891. évi 2491. számú intézményével akként határozott, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 38. §-a értelmében felesketett erdőtisztek és erdőőrök szolgálati czélokra 2 (kettő) darab fegyvert adómentesen tarthatnak, kettő-nél több fegyver után azonban adómentesség nem jár.

* Lásd: «Az Erdő» 1908. évfolyam 57. oldal.

O. J. Köszönjük elismerő szavait. Levelét azonban, melylyel eddigi szerény működésünket dicséretekkel halmozta el s a közügy érdekében kifejtett munkálkodásunkat — melyből mint írja önmagának is sok haszna volt — meghálálja, sajnálatunkra nem közölhetjük, mert sokan hivalkodásnak, dicsekedésnek vennék, ha szerény sikereinket a nyilvánosság előtt szellőztetnők.

Mi szerény tehetségünkhöz képest ezentúl is fogjuk az *önök jogait védelmezni és sérelmeiket orvosolni* s reméljük, hogy törekvésünket jövőben is siker fogja koronázni.

D. K. urad. főerdész. Ismertetését, mint láthatja, már közöljük. Köszönjük szíves érdeklődését s kérjük további támogatását.

Gy. Gy. Faluszemes. A Holfeld-féle preparatumok leírását köszönettel vettük s közölni is fogjuk, mihelyt azok gyára meghirdetésük érdekében kiadóhivatalunkkal megegyezett.

St. D. főerdész. Drávatamási. «A vadak téli gondozásáról» című czikkeért fogadja köszönetünket, a befejező rész vétele után közlését, mihelyt szerit tehetjük, megkezdjük. Fogadja továbbá lapunk terjesztése érdekében kifejtett actiójáért köszönetünket s kérjük hogy a kívánt hirdetés ügyében lapunk kiadóhivatalához fordulni sziveskedjék.

W. S. erd. számvevő. B. Sellye. «A mesterséges fáczánnevelés» című cikkének két részét köszönettel vettük, a befejező rész vétele után megkezdjük a közlést, mihelyt tehetjük. Arra kérjük még, hogy kéziratait félfves papíron akként küldje be, hogy a félfvnek csak egyik oldala s annak is csak a fele (bal hasábjára) legyen beírva, a másik hasáb pedig a szerkesztőség esetleges jegyzetei részére üres maradjon.

R. J. Ilyen kérdésekre nem avatkozhatunk bele. Forduljon ügyvédhez.

J.-né. Fajtisza fehér olasz tyukok Oderszky Lajosnál Mozsgó-Szentmiklós (Somogy megye) kaphatók.

B. S. Az egyenruha átalányok kiutalványozását a miniszterium már elrendelte. Kérdezősködjék ez ügyben felettes hivatalánál.

M. G. Az erdészeti altiszti személyzet jelenlegi elnevezésének megváltoztatása ezidőszertint — tudunkkal — nincs tervbe véve. Az egyenruha megváltoztatásával mi is fogunk foglalkozni, de bevárjuk az alkalmas időt arra, a mikor ezt a kérdést a siker reményével tárgyalhatjuk.

D. N. P. Kérjen a «Magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyűlése»-től (Budapest, VIII., József-utca 23.) tájékoztatót.

B. J. Az egyenruha átalányt már meg kellett, hogy kapja; ha még nem kapta volna meg, úgy kérje azt felettes hatóságától.

G. J. B. I. Forduljon felettes hatósága útján a m. kir. igazságügyi miniszter úrhoz; kérvényéhez — melyre 1 K-ás bélyeget kell ragasztani — csatolja az ügyre vonatkozó összes iratait. — 2. A 48-as honvédek fizetési pótlékát nem ismerjük. — 3. Lapunk 5-dik számában közöltük, hogy a míg régi czímszalag készletünk tart, addig azt fogjuk használni és hogy a czímszalagon jelzett lejáratú határidő nem bír érvénynyel. A lapra felettes hivatala fizetett elő.

G. M. 1. Magánuradalmi alkalmazottat — ha nincs erre vonatkozólag külön szerződéses megállapodás — a birtokos bármikor elbocsájthat. — 2. Szarvasborjúra a tilalmi idő, ha a borjú bika: október 15-től június végig, — ha pedig üsző, úgy január 1-től október 15-ig tart. Megjegyezzük különben, hogy hivatásos vadász egyáltalán nem szokott szarvasborjút löni. — 3. Magánuradalom szolgálatában álló erdőőr, akár van szakvizsgálója, akár nincs, olyan jelvényt visel az egyenruháján, a minőt a birtokos megállapít. — 4. Hirdetése lapunk legutóbbi számába már nem volt bevehető; most közöljük.

B. A. 1. Az utadó visszafizetésére nézve lapunk 5-ik számában közölt határozat, csak Moson vármegyére vonatkozik. Önnek Háromszék vármegye közigazgatási bizottságához kell folyamodnia. — 2. Kereseti adót köteles fizetni.

S. J. 1. Miután Ön a katonai szolgálatból nem lépett át közvetlenül, megszakítás nélkül a polgári állami szolgálatba, ennél fogva katonai szolgálati ideje — a jelenlegi nyugdíjtörvény értelmében — a nyugdíjba nem fog beszámíttatni.

Mint hogy azonban Ön még tényleges katonai szolgálatának tartama alatt nyújtotta be polgári állami szolgálatba való felvétele iránti kérelmét s a két szolgálata közt csupán két hó és néhány napi megszakítás mutatkozik, ezért azt tanácsoljuk Önnek, hogy már most szerezzen be hiteles bizonyítványt arról, hogy Ön tényleg még katonai szolgálatban volt, a mikor polgári állami szolgálatba való felvételét kérte. Ez a bizonyítvány igazolásul fog szolgálni arra, hogy nem az Ön hibájából származott a szolgálati megszakítás és ennek alapján akkor, a mikor majd nyugdíjba fog menni, kérheti, hogy a megszakítás kegyelemből elengedtessek. Azért tanácsos erre nézve már most hiteles bizonyítványt szereznie, mert 30—35 év múlva ennek az igazolása nehézségekkel fog járni. — 2. Az az erdőőr, a kinek évi 700 K fizetése és évi 100 K személyi pótléka van, képviselő választói joggal nem bír, mert az 1874. évi XXXIII. t.-c. 7. §-a értelmében csak az bir választói joggal, a ki II-od osztályú jövedelmi adó alá eső legalább 500 frt évi jövedelem után fizet állami adót. Ebbe az 500 frtba a lakbér, tűzifa stb. járandóság nem számítható be. — 3. A továbbképző tanfolyam kötelező tantárgyaiból magán úton vizsgázni nem lehet.

B. J. «Az erdőben» című közleménye nem üti meg a mértéket. Nem közölhetjük.

Cz. Gy. Az országos gazdasági munkás és cselédségélypénztár ismertetését megküldöttük. Hogy az Önök fizetése fog-e emelkedni, azt mi nem tudhatjuk; forduljanak fizetésemelés végett a vármegye közigazgatási bizottságához.

J. M.-né. «Az erdő...» című czikke nem üti meg mértéket. Nem közölhetjük.

O. Gy. 1. Az 1. Az 1909. évi állami költségvetéssel szervezett hét I. osztályú és hét II. osztályú erdészeti altiszti állás az erdőhivatalok közt még nem osztották szét. — 2. Olvassa el az M. (I.-nek szóló) üzenetet.

B. A. Nagyenyed. 1. A trágyázásról irt közleménye, eltekintve attól, hogy rendkívül terjengős, nem üti meg a mértéket s így nem közölhetjük. — 2. Már megírtuk egyszer Önnek, hogy az állami faiskoláknál alkalmazott munkavezetők nem erdészeti altisztek. A költségvetésben említett 47 erdészeti altiszt alatt a beszerzei m. kir. erdőigazgatóság által kinevezett erdőőrök és főerdőrök értendők. Hogy Önt fogják-e véglegesíteni vagy sem, azt mi nem tudhatjuk.

A. Gy. 1. Kérjen a «Magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyűlése»-től (Budapest, VIII., József-utca 23.) tájékoztatót. — 2. A szolgálati szabályok 90. és 91. §-ai értelmében a katonai szolgálatra behívott póttartalékos állami alkalmazottak, két hónapra megtartják fizetésüket és lakpénzüket. Ha a továbbképző tanfolyamra felveszik, akkor kérheti katonai szolgálatának elhalsztását. — 3. A ki az erdőőri szakiskolát 1907. évben végezte, az 1910. évben még folyamodhatik a továbbképző tanfolyamra való felvételért.

K. J. Olasz lúd és pekingi kacsá tojásokat: Pisny Istvánné-nál — Battonya (Csanád megye) szerezhethet be.

F. Gy. A fegyelmi szabályok 268. §-a értelmében a szolgálati és minősítési táblázatba bejegyzett fegyelmi ítélet két évi jónagaviselet után, az illető kérelmére kitörülthetik.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

25 éves, nőtlen, szakvizsgázott erdőőr és vadőr, ki a magyar és német nyelvet szóban és írásban, a főt nyelvet pedig kevéssé szóban bírja, az erdészet és vadászat minden ágában, úgyszintén a műszaki teendőkben is jártassággal bír, megfelelő állást keres. Címe: Posta-restandó 102. Mária-Nosztra (Hont megye).

Egy erdészetiileg és vadászatilag képzett, több évi gyakorlattal bíró szakember, ki jelenleg egy jól ismert

nagyobb uradalomban mint erdőtiszt szolgál, fővadászi, vadászatintézői, vagy más hasonló, biztos jövőjű, önálló állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható.

Középkorú szakvizsgázott erdőőr, ki közel 3 évig egy magánuradalomban, azután pedig a kolozsmonostori róm. kath. status erdejénél szolgált, állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható.

Négy gimnáziumot végzett fiatalember, az erdészethnél megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható.

77/1909. sz.

Pályázati hirdetés.

Alólirott m. kir. főerdőhivatal kerületében 2 (kettő) I. osztályú erdészeti altiszti (főerdőőri), vagy ha az I. osztályú altiszti állások a kerületben levő II-od osztályú altisztek által töltetik be, 2 (kettő) II-od osztályú erdészeti altiszti (erdőőri), vagy esetleg 2 (kettő) I-ső osztályú, vagy előléptetés esetében 2 (kettő) másodosztályú m. kir. erdőlegényi és 2 (kettő) II-od osztályú m. kir. segéerdőőri állásra pályázat nyitattik.

Az I. osztályú altiszti állással 800 korona évi fizetés és 200 korona személyi pótlék, a II-od osztályú altiszti (erdőőri) állással 600 korona évi fizetés és 100 korona személyi pótlék, mindkettőre nézve természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és lakbérpótlék, valamint egyéb rendszeresített mellékletmények, az I-ső osztályú erdőlegényi állással 700 korona, a II-ik osztályú erdőlegényi és segéerdőőri állással pedig 600 korona szegődménydíj, természetbeni lakás, vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékletmények vannak összekötve.

Az altiszti (főerdőőri és erdőőri) állásra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-czikk 37. §-ában követelt szakvizsga letételét, az államerdészeti szolgálatba újonnan belépni kívánók ezenfelül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkorukról és illetékességükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül pedig eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes bírását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényüket előljáró hatóságaik, esetleg az illető járás politikai hatósága útján folyó évi április hó 15-ig alólirott m. kir. főerdőhivatalnál nyujtsák be.

Az erdőlegényi és segéerdőőri állásokért pályázók nötlenségi állapotukat is kimutatni tartoznak.

Lippa, 1909. évi márczius hó 9-én.

(9.) *Magy. kir. főerdőhivatal.*

298/1909. szám.

Pályázati hirdetés erdőőri állásra.

A Fogaras vármegye területén, illetve az alulirt m. kir. állami erdőhivatal kerületében megüresedett 1 (egy) erdőőri állásra a törvényhatósági erd. alb.

1908. évi 2454. szám alatt kelt határozata alapján pályázatot hirdetek.

Az erdőőr javadalmazása:

1. 480 korona évi bér előleges havi részletekben;
2. 80 korona évi lakáspénz;
3. 64 korona tüzifaátalány és
4. 60 korona legelővátság előleges negyedévi részletekben.

Felhivom a pályázni óhajtókat, hogy magyar állampolgári minőségüket, fedhetlen életüket, a 24 éves életkor betöltését, az erdőőri szakvizsga letételét és ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett hibátlan beszélő- és hallóképességüket igazoló a) illetőségi igazolvánnyal, b) hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal, c) születési anyakönyvi kivonattal, d) erdőőri szakvizsga letételét igazoló bizonyítvánnyal, e) közhatósági orvosi bizonyítvánnyal, végül f) esetleg még szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt, szabályszerűen bélyegezett és Fogaras vármegye törvényhatósága erdészeti albizottságához címzett, sajátkezüleg írt folyamodványukat alulirt m. kir. állami erdőhivatalnál legkésőbb folyó évi április hó 8-ig benyujtsák.

Megjegyzem végül, hogy azok a pályázók, akik az állam nyelvének feltétlenül megkövetelt szóban és írásban való tökéletes tudásán kívül a román nyelv tudását is igazolják, előnyben részesülnek és hogy a hiányosan felszerelt, valamint elkésve beérkező pályázati kérvényeket figyelembe nem veszem.

Fogaras, 1909. márczius 18-án.

(11.)

M. kir. állami erdőhivatal.

Pályázati hirdetés.

Főméltóságú Herczeg Odescalchi Géza úr krasznai uradalmában, három erdőőri állás betöltendő.

Évi javadalmazás: 400 korona készpénz, havi utólagos részletekben; egy téli és egy nyári egyenruha, szabad lakás, 2 hold szántóföld és 4 hold rét, 4 drb. szarvasmarhának nyári legelő. Száraz feküfa házhoz szállítva. Kártékony vad után rendszeresített lődíj. Erdőkárok után 1/4 rész.

Pályázhatnak 35 évnél nem idősebb, ép, erős testalkattal, a kik magyar nyelvet szóban és írásban, tót nyelvet szóban bírják. Sajátkezüleg írt kérvények bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, alulirothoz mielőbb benyujtandók.

Kraszna, 1909. évi márczius hó 5-én.

U. p. Koskócz (Zemplén m.)

Dworzak Lajos

9. VI. 2.)

urad. erdész.

1283/1909. sz.

Pályázat.

A tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületében megüresedett 2 (kettő) II-od oszt. altiszti (erdőőri) állomásra az állomásoszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Az ezen állomásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülirt szakképzett-

seget, az állami erdészet szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket, kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, avagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényeiket 1909. évi április hó 30-ig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyújtásuk be.

Tótsóvár, 1909. évi márczius hó 15-én.

30.) *M. kir. kincstári erdőhivatal.*

2100/1909. sz.

Pályázat.

Az alulírott m. kir. erdőigazgatóság kerületében üresedésben levő öt I. oszt. altiszti, előléptetés esetén öt II. oszt. altiszti, illetőleg négy I. oszt., esetleg négy II. oszt. erdőlegényi állomásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt szakképzettségüket, az államerdészet szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezenfelül ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket, kincst. erd. orvos, megyei főorvos, vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá eddigi alkalmazásukról, nyelvismereteikről, életkoruk és illetőségükről tanuskodó bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényüket 1909. év április hó 15-ig az alulírott erdőigazgatósághoz nyújtásuk be.

Máramarossziget, 1909 márczius 18.

(12.) *M. kir. erdőigazgatóság.*

1353/1909. szám.

Pályázati hirdetés.

Alulírott m. kir. erdőhivatal kerületében 2 (két) I. osztályú, 1 (egy) II. osztályú erdőaltiszti, előléptetés esetén egy segéderdőőri és 2 (két), esetleg 3 (három) II. osztályú erdőlegényi állásra pályázat nyitattik.

Az I. osztályú altiszti állással 800 korona évi fizetés és 200 korona személyi pótlék, mindkettőre nézve természetbeni lakás vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és lakbérpótlék, valamint egyéb rendszeresített illetmények, az erdőlegényi állással 600 korona, a segéderdőőri állással 700 korona szegődménybér, természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített melléilletmények vannak összekötve.

Az altiszti állásra pályázók az 1879. évi XXXI-ik t.-czikk 27. §-ában követelt szakkvizsga letételét, az államerdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezenfelül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül eddigi szolgálatukat

és annak eredményét, nemkülönben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényüket előjáró hatóságaik, esetleg az illető járás politikai hatósága útján folyó évi május hó 15-ig alulírott erdőhivatalnál nyújtásuk be.

Bustyaháza, 1909. évi márczius hó 21-én.

(14.) *Magyar királyi erdőhivatal.*

595.909. k. b. sz.

Pályázat erdőőri állásra.

Az Alsómislye székhelyvel rendszeresített II-od osztályú járási erdőőri állásra pályázatot hirdetünk.

Ezen állással évi 500 korona fizetés, 200 korona lakpénz, 200 korona utazási átalány mint rendes illetmények és az országos munkás és cselédség-pénztárba két tagsági könyvvel rendes taggá való felvétel, valamint az erdei kihágásokból bizonyos jutalék, mint mellékilletmények vannak egybekötve.

Pályázók felhivatnak, hogy kérvényüket az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ának a—c. pontjaiban meghatározott minősítésüket, valamint eddig végzett szolgálatukat igazoló bizonyítványokkal felszerelve legkésőbb folyó évi április hó végéig bizottságunknál nyújtásuk be.

Az állás haladék nélkül elfoglalandó.

Kassa, 1909. évi márczius hó 19-én.

Abauj-Torna vármegye közigazgatási erdészeti bizottsága nevében

(15.) *Szalay* főispán, elnök.

Pályázati hirdetmény.

Egy magashegységi szolgálatra minden tekintetben alkalmas, erélyes, szakkvizsgázott, nőtlen segéderdőőrt keresek ez év április 1., legkésőbb 15-ére. Javadalmazása: 480 K utólagos havi részletekben, természetbeni lakás, évi 20 K világításra, 12 ürm. tűzifa házhoz szállítva, a havason élelmezésül sajt, szalonna és puliszka, uradalmi orvos és gyógyszer.

Megkivántatik a magyar és román nyelveknek tökéletes bírása.

Sajátkezüleg írt folyamodványok vissza nem küldendő bizonyítványmásolatokkal együtt alulírotthoz nyújtan-dók be.

Malomvíz, u. p. Kernesd (Hunyad megye).

(20.) *Kendeffy-uradalom főerdésze.*

Pályázat.

Erdő-, illetve vadőri állás betöltendő a nágoeci (Somogymegyei) uradalomban. Pályázhatnak csakis nős, kis családú egyének. Erdőőri szakiskola végzése kívánatik. Vadtenyésztéshez értenie kell.

Pályázati kérvények, bizonyítványok másolataival, valamint minő fizetés és járandóságra tartanak igényt — a Nágoeci Uradalom Intézőségéhez nyújtandók be folyó évi április hó 10-ig.

(6. II. 2.)

Gömör- és Kishontvárm. köz. erd. bizottságának elnökétől.
551/1909. keb. szám.

Pályázati hirdetmény hatósági erdőszolgai állásokra.

A Gömör- és Kishont t. e. vármegyében életbeléptendő új erdőőrzési szervezet értelmében 1909. évi július hó 1-én betöltendő 19 erdőszolgai állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A betöltendő erdőszolgai állások a következő székelyekkel szerveztettek:

1. a *nyusztjai m. kir. járási erdőgondnokságban*: Susány, Rimakokova, Eszterézs, Nyustya, Süvete, Gömör-rákos, Ratkószabadi és Rónapatak;

2. a *rimaszombati m. kir. járási erdőgondnokságban*: Almágy, Felsőhangony, Felsőbalog, Gömörhosszúszó és Ragály;

3. a *rosnyói m. kir. járási erdőgondnokságban*: Martonháza, Dernő, Berzéte, Betlér, Berdárka és Kuntapolca.

Az erdőszolgák javadalmazása az őrjárások nagysága szerint évi 500—600 korona bér, mely utólagos havi részletekben az illetékes adóhivatalnál lesz kifizetve. — Ezen bér, véglegesítés esetén érdem szerint 100, illetve 200 koronával emelkedhetik.

A kinevezés csak ideiglenes s egy évi próbaszolgálat után a kinevezett egyén — ha a követelményeknek megfelel — véglegesítettik.

Felhívom ezek alapján pályázni óhajtókat, hogy magyar állampolgárságukat, fedhetlen előéletüket, 24-ik életévüknek betöltését igazoló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényüket azon m. kir. járási erdőgondnokságnál, melynek kerületébe pályáznak, 1909. évi április hó 17., 18. és 19-ik napjain személyesen nyujtsák be.

A szolgálatra vonatkozó mindennemű felvilágosítás az illető m. kir. járási erdőgondnokságnál nyerhető.

Rimaszombat, 1909. márczius hó 13-án.

(17.)

Bornemisza László alispán, elnök.

Eladó

egy him, sárgaszőrű, 1½ éves, jól idomított, angol és német keresztezésből származott pointer 120 koronáért Kovács János erdővédnél. Mező-Fény (Szatmár megye). (13.)

Sétaffy Gyula Kuttii (Nyitramegye) Kenneleből ideális szép telivér **vizslakölykök**, valamint teljesen ferm **vizslák** olesón kaphatók. Idomításba is fogadok vizslákat. (16. XII. 1.)

Saját magpergetőjében termelt legmagasabb csiraképeségű
tülevelű magvakat,
kitűnő minőségű
lombfa-magvakat,
kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot, fűmagvakat,
valamint répa-, here- és egyéb gazdasági magvakat
ajánl (3. V. 5.)
FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udv. szállító
magyar magpergetőgyára, erdészeti csemetekertjei
Zalaegerszegen.

Uhu (2.—5.)
baglyot veszek és cserélek vizslakölyökkel, vagy foxterrierrel. Drávatamási, (Somogy m.) Stark főerdész.

Fehér Orpington keltető tyúktojás,
valódi tiszta faj, garantálva, darabja 27 fillér. Kapható Lőrincz István m. kir. főerdőőrnél, Erdőbádony, Zólyom megye. (4. VI. 3.)

A VADÁSZ-VIZSLA.

Gyakorlati útmutató
a vizslanevelés, tanítás, használat- és gyógykezeléshez.

Irtá: **Stark Dezső** főerdész. (5.—2.)

Harmadik, bővített kiadás. Tíz művészi vizslaképpel.

Ára 2 kor. 10 f. ellenében bérmentve, — utánvétellel 2 kor. 63 f.

A szerzőnél: **Drávatamási** (Somogy m.)

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő
és lapunk rovatvezetője által irt

**baromfi- és házinyul-
tenyésztési szakmunkák:**

1. Általános tudnivalók III. kiadás ára 1.— K
2. Baromfitenyésztés I. • • • 5.— •
3. Tyuktenyésztés II. • • • 3.— •
4. Pulykatenyésztés II. • • • 3.— •
5. Lud- és kaecatenyésztés I. • • • 3.— •
6. Baromfiak hizlalása II. • • • 1,50 •
7. Baromfitermékek értékesítése • 2.— •
8. Az ezüst szörmenyul tenyésztése és értékesítése. I. kiadás • 2.— •

E nyolcz munka a «Baromfitenyésztés» heti szaklap kiadóhivatalában **Kolozsvár Ferencz József-u. 5. II. S.** az erdészeti altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve **fele árban kapható.** (1.—10.)

Saját telepein nevelt, különösen fejlődött, erdősítési célokra alkalmas
tü- és lomblevelű csemetéket
gyümölcsfákat, válogatott fajokban díszfenyőket, sorfákat, élfősvény-csemetéket ajánl
FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udv. szállító
magyar magpergetőgyára, erdészeti csemetetelepei
Zalaegerszeg. (3. V. 5.)
Alkalmi vétel:
több millió tölgycsemete 20—150 cm. magasságban,
50000 drb díszbokor 1½—3 m. •
20000 • díszfenyő ½—3 m. •